

FLOW

LAITOMAT RAHAVIRRAT JA TYÖPERÄISEN IHMISKAUPAN UHRIT:

VYYHDIN PURKAMINEN

Hankkeen on rahoittanut Euroopan unionin sisäisen turvallisuuden rahastoon kuuluva rahoitusväline, joka koskee poliisiyhteistyötä, rikollisuuden ehkäisemistä ja torjumista sekä kriisinhallintaa. Hanketta toteuttavat Euroopan kriminaalipoliitiikan instituutti (HEUNI) Suomesta, Center for the Study of Democracy Bulgariasta, Tarton yliopisto Virossa sekä Latvian sisäministeriö.

TIETOA HANKKEESTA

HEUNIn aiemmissa tutkimuksissa on havaittu seuraavaa:

Esitutkintaviranomaiset eivät välttämättä tunnista työperäistä hyväksikäyttöä ja ihmiskauppaa eivätkä suhtaudu niihin riittävällä vakavuudella. Ihmiskaupparikoksia käsitellään yleensä joko talousrikollisuuden tai väkivaltarikollisuuden osana, mutta harvoin molempia yhdessä/samaan aikaan. Tämän vuoksi rikokset, joissa yhdistyy valtiota vastaan kohdistuneita talousrikoksia ja yksittäisten uhrien oikeuksien loukkauksia, eivät välttämättä saa riittävää huomioita. **Työperäinen hyväksikäyttö on yhteisörikollisuuden muoto, joka kumpuaa taloudellisen hyödyn tavoittelusta. Ihmiskauppaan syyllistyvät toimijat saavuttavat toiminnallaan epäreilun taloudellisen edun, joka puolestaan vääristää kilpailua ja vapaita markkinoita (Ollus 2016).** Hankkeen tarkoitus on näin ollen edistää sekä lainvalvontaviranomaisten että yksityisen sektorin tietoisuutta ihmiskaupan vaikutusten laajuudesta. Ihmiskaupan uhrien kokeman hyväksikäytön kirjo vaihtelee aina pakkotyöstä seksuaaliseen hyväksikäyttöön.

Ihmiskauppa on siis moniulotteista, ja siihen liitetäänkin monia muita rikoksia. Tästä huolimatta esitutkinnassa saatetaan sivuuttaa kytkökset rinnakkaisrikoksiin. Vastaavasti talousrikostutkinnassa saatetaan jättää ihmiskauppa-aspekti kokonaan huomioimatta. Tämä voi johtua resurssien puutteesta, mutta osasyynä voi myös olla puuttuva tieto ja ymmärrys ihmiskaupan ulottuvuuksista. Flow-hankkeessa **kehitetään esitutkintaviranomaisille esitutkintaa tukevaa materiaalia**, jonka tarkoituksena on **edistää ihmiskauppatutkinnan laaja-alaisuutta erityisesti talousrikosten ja laittomien rahavirtojen yhteydessä.** Tällainen tutkinta vaatii erityistietoa ja -osaamista sekä yhteistyötä eri erikoisyksiköiden kanssa (ihmiskauppatutkinta, talousrikostutkinta jne.). Lisäksi se vaatii **eri viranomaisten välistä yhteistyötä, erityisesti työsuojelutarkastajien kanssa. Hankkeen myötä näiden viranomaisten välinen vuoropuhelu ja yhteistyö vahvistuu.** Esitutkintaa tukeva materiaali kehitetään **uhrikeskeisellä**

FLOW

FLAWS OF ILLICIT FUNDS AND VICTIMS OF LABOUR TRAFFICKING:
UNCOVERING THE COMPLEXITIES

lähestymistavalla: se korostaa uhrien tarpeita ja oikeuksia rikosta tunnistettaessa ja tutkittaessa sekä uhrien saattamista tämän yksilöllisiä tarpeita vastaavan avun piiriin.

Toiseksi on huomattu, että **ihmiskaupan taustalla on voiton tavoittelu eri tasoilla**, eivätkä siitä hyödy pelkästään rikollisjärjestöt. **Päin vastoin, usein juuri laillisesti toimivat yritykset saattavat päätyä mukaan/joutuvat osalliseksi? ihmiskauppaan joko tiedostaen tai tiedostamatta. Toisaalta yrityksillä on yhä vahvempi halu huomioida ihmiskaupan riskit toiminnassaan ja minimoida niitä esim. yhteiskuntavastuuta koskevien oppaiden ja työkalujen avulla.** Lisäksi ihmiskauppaan puuttuminen ja sen ennalta ehkäisy globaaleissa toimitusketjuissa on lisääntynyt viime vuosina. Tämän myötä myös yritysten rooli ja vastuu on saanut enemmän huomiota.

Hankkeen materiaalia tullaan kehittämään neljän eri maan tarpeita ajatellen: Suomen, Bulgarian, Viron sekä Latvian. Tutkintamateriaalin kehitysprosessissa ovat mukana **Keski-Suomen ja Pohjanmaan poliisilaitokset, Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue, Latvian keskusrikospoliisi, Latvian työsuojeluhallinto, Bulgarian sisäministeriön rikollisuudenvastainen järjestö GDCOC, Bulgarian työsuojelu- ja toimeenpanovirasto GLIEA, Viron oikeusministeriö, Viron työttömyysvakuutuskassa EURES, Viron keskusrikospoliisi sekä Viron syyttäjänvirasto.**

Lisäksi hankkeessa pyritään kehittämään liike-elämän riskinhallintatyökaluja. Kehitystyö tapahtuu yhteistyössä kansallisten yritysten kanssa: yritysten edustajat auttavat ohjeistusten laatimisessa ja saavat vastaavasti arvokasta tietoa työperäisen hyväksikäytön riskeistä. Yhteistyössä ovat mukana mm. **CSR Latvia, Latvian työnantajaliitto LDDK, Viron rakennusyrittäjien liitto EACE, Suomen Rakennusteollisuus, Arctech Helsinki Shipyard Oy sekä Rakennustieto.**

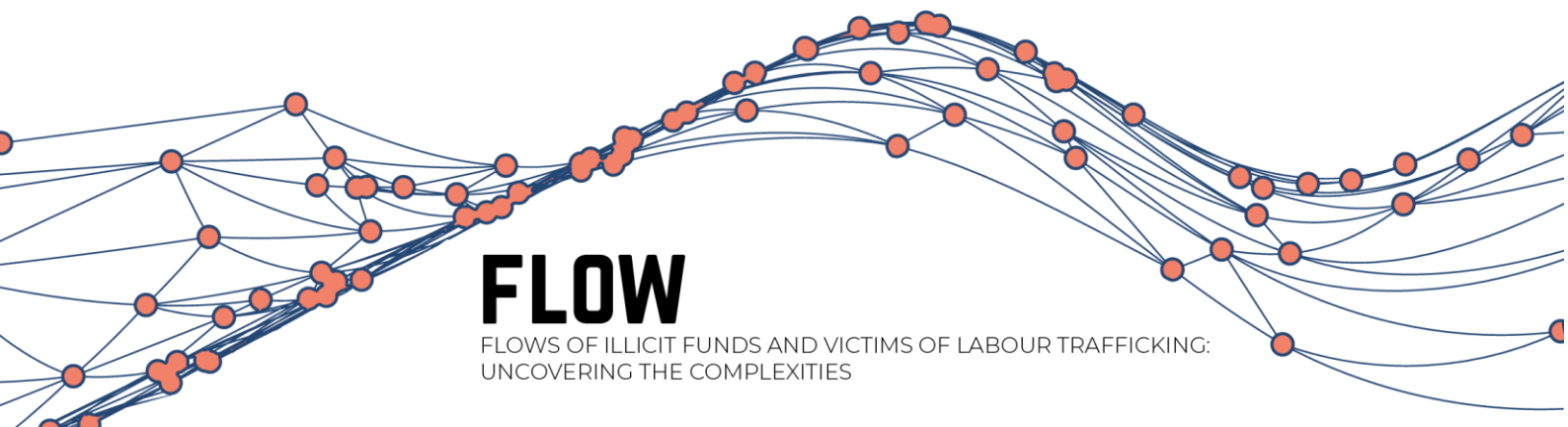
Tiedustelut ja yhteydenotot:

Anniina Jokinen

Erikoissuunnittelija, Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti

anniina.jokinen@om.fi

+358 50 351 7044

FLOW

FLAWS OF ILLICIT FUNDS AND VICTIMS OF LABOUR TRAFFICKING:
UNCOVERING THE COMPLEXITIES